

Hausbau

01/02-20

REPORTAŽA

KUĆA S BAŽENOM

GRADNJA VAN GRADA

spoj vanjskog tradicionalnog šarma i modernog tlocrta

Igor Franić, dia

Autor brojnih projekata u Hrvatskoj i inozemstvu, od kojih je vjerojatno najpoznatiji novi Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu.

Fotografija: Site Project d.o.o.

Razgovor s povodom: Igor Franić, arhitekt

U proljeće 2013., bio je raspisani natječaj za izradu urbanističko-arhitektonskog rješenja Regionalnog centra za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje jugoistočne Europe, na Kajzerici u Zagrebu. Ziri, kojim je predsjedao prof. Marijan Hržić, između 17 pristiglih radova, izabrao je Vaš rad kao najbolji.

Ovaj je projekt došao gotovo četiri godine nakon otvorenja nove zgrade MSU-a. Nakon iskustva s jednim tako velikim i kompleksnim projektom, kakav je bio osjećaj da predstoji borba s još jednim kolosom, koji će se, igrom slučaja, izgraditi u istoj ulici?

O: Nekako, kad upadnete u taj neki žrvanj, sve teče, skoro da bih rekao kao da nije bilo pauze u tom procesu. Ono što se možda zna, jest da se su se između ova dva objekta, izgradili Merkator - 40.000 m², kuća na Novoj cesti - 20.000 m², Savica S4 - 20.000 m², a nedavno smo završili neboder na Vrbanima od 17 kato-

val! To je nekakav kontinuitet koji je došao nakon muzeja, a ova nam se kuća samo uklopila u taj cjeli niz. Nemam osjećaj da je jedno završilo, a ono drugo počelo. To je permanentni put, kojim doslovno crtaš i gradiš u stvari jednu testu kuću i ideš svojim putem...

Budući da ste radili i brojne obiteljske kuće, koja je razlika projektirati kuću za jednu obitelj i poznatog investitora i ovako složenu strukturu, za korisnike koje vjerojatno nećete nikad upoznati?

O: Da, razlika je. Čini mi se da u kući za jednu obitelj ima puno više razgovora nego što je bilo na ovoj kući. Ne mogu reći da mi smeta razgovarati s privatnim naručiteljima i zadovoljavanje neke njihove svakodnevne rituale. Malu kuću jednostavno nosi više razgovora, a veća kuća, nosi više odgovornijih odluka. Skoro bih rekao da je, što se tiče nas arhitekata, količina posla jednak: napraviti jednu malu ili jednu veliku kuću. Proces je sličan, samo na velikoj kući ima puno betona, na maloj ga je nešto manje;

tu je više fasade, a tamo manje, ali bih naglasio da odgovori na pitanja moraju biti jednakovražni. Kod projektiranja obiteljske kuće, investitori u pravilu, vrlo intenzivno sudjeluju. Ne mogu reći da na velikoj kući investitori ne sudjeluju, već je na njima arhitekt netko tko savjetuje investitoru i daje mu tu osnovu koju on treba. U tom procesu je arhitekt sam taj koji postavlja pitanja i na njih odgovara, a investitor je netko tko u tome iščitava savjet arhitekta unutar procesa rješavanja projektnog zadatka.

Prvi dojam je da je to kompaktna građevina, gotovo fortifikacijskog karaktera, koja je za vrijeme gradnje pobudivala pažnju, kako svojim zamjetnim volumenom, tako i nazivom: SEECEL - Regionalni centar za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje jugoistočne Europe. Iz naziva se naslućuje se da se radi o administrativno-edukativnom objektu. Koliko su sadržaji i funkcija

ovog projekta imale utjecaj na njezino oblikovanje?

O: Unutar objekta postoji jedan kongresni centar s radionicama, gdje se ljudi okupljaju i zajedno razmišljaju, te kroz prezentacije svojih ideja dolaze do nekakvih rješenja. U objektu postoje klasični uredski prostori, koji se nalaze u gornjim etažama. Možda je komunikacija između njih malo drugačija nego u nekoj standardnoj poslovnoj zgradi. Iza tog komplikiranog naziva stoe prostori za edukaciju, konferencijska dvorana, učionice, uredski prostori na 3., 4. i 5. katu, te dormitorij na istočnoj strani bloka. Nismo ga zvali hotelom, jer je taj prostor namijenjen poslovnim partnerima, kako bi što efikasnije mogli funkcionirati u danom vremenu. Spoj ta tri sadržaja, nije nužno utje-

ca na strukturu. Imam osjećaj kao da bi ona mogla primiti bilo koji drugi sadržaj. Gotovo da je njezin karakter izdvojen i bez da govorimo o baš ova tri sadržaja. I to mi se čini dobro. Gotovo da mogu reći, iz te strukture proizlazi nekontekstualnost kuće, pa tako ulaz u nju može biti sa svih strana. Kuća nije orijenitirana i nije kao kuća u Novom Zagrebu skup kubusa razbacanih na zelenoj površini. Ova se kuća sastoji od kubusa, koji su skupljeni i stvaraju unutar sebe neko ljudsko mjerilo. Zbog donjeg betona kuća izgleda zatvoreno, međutim, kad ste unutra, pogledi bježe prema van i kuća se doima vrlo otvorena i svjetla. Ponegdje su prolazi između kubusa vrlo uski, a negdje su vrlo široki. Pravilo je jednostavno, na jednoj strani počinjemo s najmanjim, a završimo sa najve-

ćim prostorom i taj se koncept dijagonalno provlači do najviših etaža. Sa suprotonog ugla kuće, proces je obrnut, što stvara dinamiku prostora. Svaki kubus je na svom mjestu iz nekog razloga, a odnos među njima čini potencijal za realizaciju sadržaja koji se tu trebaju odvijati. Možda ova kuća jednog dana postane muzej, a muzej ode negdje, postane nešto drugo...

Donje tri etaže čini nekoliko "megalita" od vidljivog betona, minimalnih otvora. Staklene površine koje ih spajaju su u drugom planu, u sjeni. Zgrada se doima poput tvrdave. Obzirom na propise o uštadi energije, morali ste se uklopliti u određene zahteve fizike

Fotografija: SZA / Studio za arhitekturu d.o.o.

Fotografija: Fibran d.o.o.

zgrade. Estetika vidljivog betona je neodoljiva, ali i teško spojiva s pojmom toplinske zaštite. Fasadno platno čini beton, koji je vidljiv izvana i iznutra. Kako je u takvom zidu riješena toplinska izolacija?

O: Toplinska izolacija riješena je s jednim materijalom pogodnim za ovu vrstu konstrukcije – pločama od ekstrudiranog polistirena (XPS). Danas puno govorimo o “zelenim” zgradama, te da kuće moraju biti samoodržive. Ovdje smo primjenili sve što je bilo moguće u tom smislu. Zgrada za grijanje i hlađenje koristi toplinu podzemne vode i nije spojena ni na toplanu, niti na plinaru. Kroz aluvijalni nasip rijekе Save teče voda temperature cca 18°C, koja se dizalicama topline pumpa u sustav. Na krovu zgrade imamo sunčeve kolektore. Mala fotonaponska elektrana prizvodi cca 35 kW. Najisplativiji su ipak kolektori za pripremu tople vode. I to nije sve, na zapadnoj će terasi biti ugrađene vjetrenjače, koje će proizvoditi struju putem vjetra. Na taj smo način posložili gotovo sve medije za uštedu energije.

Kuća se sastoji od kubusa u kojima se nalaze glavni sadržaji, a povezuje ih komunika-

Fotografija: Fibran d.o.o.

Fotografija: SZA / Studio za arhitekturu d.o.o.

puno skuplja, nego naknadni rad kojime su se zidvi doveli do prihvatljivog izgleda.

U rasponu između onog natpisa na fakultetu o stalnoj postavi izložbe taštine i toga da je arhitekt artikulator investitorovih želja, istina je negdje između.

O: Istina je sigurno, uvijek negdje između, jer smo prevažni u tom cijelom procesu. I da nismo tako važni, vjerojatno se ne bi ovim bavio. U jednom trenutku koncepcionalno zamišljanje kuće, postane realno, sa svim onim materijalima... to je onaj moment kad koncept prestane biti aksonometrija, 3D prikaz. Da, mogu reći da su moja razmišljanja o kući uvijek realna.

Takvi sendvič paneli se obično se izvode u radioni i ugrađuju na gradilištu u polumontažnim ili montažnim sustavima. Na ovoj je zgradi bilo drugačije. Višeslojni armirano-betonski zidovi s umetkom od toplinske izolacije od ekstrudiranog polistirena (XPS), betonirani su "in situ". Koliko je ovakav način gradnje ekonomičan, odnosno da li je cilj opravdao sredstvo?

O: Odabrao sam lijevanje betona na licu mje-

Fotografija: Fibran d.o.o.

sta, kako bih dobio masivnost i snagu, jer da sam upotrijebio prefabricirane panele, reške između njih bi se uvijek čitale. Oblagao sam neke kuće cementnim pločama i to uvijek izgleda malo “papirnato” u odnosu na ovaku gradnju. Ovdje je trebalo postići težinu i snagu i to smo postigli u ovom donjem dijelu, koji čini troetažni postament, bazu za gornje tri etaže za koji smo željeli postići da izgledaju laganije, da ne mogu biti laganje. Na kraju mislim da smo upravo takav dojam i postigli.

Financijski gledano, kad se usporedi ventiliранa fasada, pri čemu se zbroji podkonstrukcija, toplinska izolacija, fiksiranje za-

vrne obloge, pa i njezina cijena, ispada da je lijevanje betona još uvijek jeftinije, nego svi slojevi jedne takve fasade zajedno. Što više, ta razlika u cijeni zna ispasti prilično velika. Tako da je financijski ovo rješenje ispalo puno povoljnije, čak i uz naknadno brušenje. Obzirom da je gradilište bilo neko vrijeme u mirovanju, sada smo u završnici morali ponovo brusiti i to se napravilo u dva tjedna, što je zanemarivo vrijeme, u odnosu na ukupnu gradnju. Naravno da sve košta, ali stojim pri tome da je ovaj način svakako jeftiniji od klasične izvedbe u kojoj se na nosivi zid, montira posebno

Na ovom je objektu u vanjske zidove ugrađena FIBRANxps ETICS GF, toplinska izolacija debljine 150 mm. Ovaj sustav višeslojnog zida od armiranog betona, podjednako je zanimljiv građevinskim inženjerima, kao i arhitektima, zbog svojih izvanrednih statičkih i fizikalnih svojstava, ali i zbog, vrlo popularne, estetike vidljivog betona s unutarnje i vanjske strane vanjskog zida. Ukupni volumen FIBRANxps ploča ugrađenih na ovom objektu iznosi 900 m³.

toplinska izolacija, a posebno završna obloga sa svim elementima.

Gledano izvana, kuća se ne doima velikom koliku u stvari jeste. Zadnje tri etaže, obložene su ventiliiranom fasadom s metalnim panelima. Ovisno o sunčevom svjetlu, gornji se sjajni volumen gotovo spaja s nebom, što definitivno dematerijalizira njegovu zamjetnu masu. Kolika je ukupna iskoristiva površina ove zgrade?

O: Tlocrtna površina kuće je velika, gotovo ista kao i veličina muzeja (MSU). Možda je samo tlocrtno zgrada malo izduljenija. Najbolji se dojam dobiva u unutrašnjosti zgrade, gdje se prostor hotela proteže kroz tri etaže, a ulazni hall kongresnog centra je visok šest etaža. Sve se to isprepiće i povezuje u cca 15.000 m² BRP-a.

Za Fibran, razgovor vodila:
Tanja Herr dipl.ing.arh.

fibran®

savjet@fibran.hr

ENERGIJSKI ŠTIT.

www.fibran.hr